

Deo šesti Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 i 5/2015) (u daljem tekstu: Zakon) uređuje promenu pravne forme privrednih društava.

Promenom pravne forme društvo prelazi iz jedne pravne forme u drugu pravnu formu u skladu sa Zakonom. Promena pravne forme društva ne utiče na pravni subjektivitet tog društva. Na promenu pravne forme društva primenjuju se shodno odredbe Zakona koje uređuju osnivanje date forme društva. Ako javno akcionarsko društvo menja pravnu formu, ono mora da ispuni uslove za prestanak svojstva javnog akcionarskog društva koji su propisani zakonom kojim se uređuje tržište kapitala. Društvo ne može da

menja pravnu formu ako je u likvidaciji ili u stečaju, osim kao meru reorganizacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

Osnivače privrednog društva kod izbora pravne forme opredeljuju različiti razlozi, a potreba za promenom prethodno izabrane pravne forme može nastati i tokom samog poslovanja. Razloge i analizu očekivanih efekata promene pravne forme obrazlažu direktori privrednog društva i podnose ih skupštini (u praksi inicijativa potiče od članova – osim kod akcionarskog društva s velikim brojem akcionara), a ovaj dokument (kao i razlozi kod osnivanja) ostaje nepoznat trećim licima izvan privrednog društva i ne registruje se. U najkraćem, prilikom promene pravne forme jedan privredni

subjekt se iz jednog oblika preobražava u drugi mogući oblik.

Promena pravne forme privrednog društva najčešće se sprovodi dobrovoljnim putem, ali može biti obavezna, kada govorimo o prinudnoj ili zakonskoj promeni pravne forme. Takođe, promena pravne forme može biti sprovedena po horizontali ili po vertikali.

Prema Zakonu, vrste promene pravne forme su promena:

- 1) akcionarskog društva u društvo s ograničenom odgovornošću;
- 2) akcionarskog društva u ortačko ili komanditno društvo;
- 3) društva s ograničenom odgovornošću u akcionarsko društvo;
- 4) društva s ograničenom odgovornošću u ortačko ili komanditno društvo;
- 5) ortačkog i komanditnog društva u društvo s ograničenom odgovornošću i akcionarsko društvo;
- 6) ortačkog društva u komanditno i obrnuto.

Sprovođenje postupka promene pravne forme

Registracija promene pravne forme društva vrši se u skladu sa Zakonom o postupku registracije u Agenciji za privredne registre („Službeni glasnik Republike Srbije”, br.

99/2011 i 83/2014). Ako društvo menja pravnu formu u akcionarsko društvo, prethodno vrši registraciju akcija u Centralnom registru, depou i kliringu hartija od vrednosti.

Članom 479. Zakona propisano je da radi sprovođenja postupka promene pravne forme, odbor direktora priprema i dostavlja skupštini radi usvajanja sledeće akte i dokumenta:

- 1) predlog odluke o promeni pravne forme društva;
- 2) predlog izmene osnivačkog akta, radi uskladjivanja sa odredbama ovog zakona koje se odnose na datu pravnu formu društva;
- 3) predlog statuta društva, ako društvo menja pravnu formu u akcionarsko društvo;
- 4) predlog odluke kojom se imenuju članovi organa društva u skladu sa odredbama Zakona koje regulišu datu pravnu formu društva;
- 5) izveštaj o potrebi sprovođenja postupka promene pravne forme, koji obavezno sadrži:

(1) objašnjenje pravnih posledica promene pravne forme;

(2) razloge i analizu očekivanih efekata promene pravne forme;

(3) obrazloženje srazmere konverzije akcija u udele, odnosno udela u akcije, odnosno konverzije udela jedne pravne forme društva u udele druge pravne forme društva, u

zavisnosti od konkretne promene pravne forme;

- 6) detaljno obaveštenje o pravu člana društva da bude nesaglasan sa odlukom o promeni pravne forme u smislu člana 481. Zakona.

Ako je upravljanje društvom dvodomno, potrebna akta i dokumente priprema izvršni odbor, a nadzorni odbor ih utvrđuje i dostavlja skupštini radi usvajanja.

Članom 480. Zakona propisano je da se na obaveštavanje članova društva i poverilaca o sprovođenju postupka promene pravne forme, na pozivanje na sednicu na kojoj se donosi odluka o promeni pravne forme i na postupak donošenja te odluke shodno primenjuju odredbe Zakona koje se odnose na statusne promene.

Odluka o promeni pravne forme društva sadrži naročito:

- 1) poslovno ime i adresu sedišta društva koje sprovodi postupak promene pravne forme;
- 2) označenje nove pravne forme društva;
- 3) podatke o načinu i uslovima konverzije udela u društvu u akcije ili obratno, odnosno konverzije udela jedne pravne forme društva u udele druge pravne forme društva, u zavisnosti od konkretne promene pravne forme.

U akcionarskom društvu odluka o promeni pravne forme donosi se tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom nije određena veća većina.

Istovremeno sa odlukom o promeni pravne forme članovi društva, odnosno skupština usvaja:

- 1) izmene osnivačkog akta;
- 2) statut, u slučaju promene pravne forme u akcionarsko društvo;
- 3) odluku ili odluke kojom se imenuju članovi organa društva.

Registracija promene pravne forme sprovodi se u dva koraka, pri čemu je prvi korak objava predloga odluke o promeni pravne forme. Predlog odluke o promeni pravne forme dostavlja se Registru privrednih subjekata Agencije za privredne registre (u daljem tekstu: APR), radi objave na Internet stranici ovog registra najkasnije mesec dana pre dana održavanja sednice skupštine na kojoj se donosi odluka o promeni pravne forme.

Društvo podnosi prijavu za objavu predloga odluke o promeni pravne forme, uz koju dostavlja predlog odluke o promeni pravne forme i dokaz o uplati naknade za objavu, a Registrator vrši objavljivanje odluke na Internet strani APR-a. Predlog odluke biće objavljen na Internet stranici Registra privrednih subjekata u neprekidnom trajanju od najmanje 60 dana, s tim što društvo može održati sednicu skupštine na kojoj će doneti

odluku o promeni pravne forme već nakon mesec dana od dana objave predloga odluke.

Tako se u prvom koraku radi objave predloga odluke prilaže sledeća dokumentacija:

- registraciona prijava za objavljivanje predloga odluke o promeni pravne forme na internet strani APR-a,
- odluka o promeni pravne forme,
- dokaz o uplati naknade.

Po isteku zakonskog roka od najmanje mesec dana od dana objave predloga odluke o promeni pravne forme i nakon održavanja sednice skupštine na kojoj se donosi konačna odluka o promeni pravne forme, može se pristupiti drugom koraku.

U drugom koraku se radi registracije promene pravne forme dostavlja sledeća dokumentacija:

- registraciona prijava promene pravne forme privrednog društva,
- odluka nadležnog organa o promeni pravne forme društva,
- izmene osnivačkog akta društva,
- statut društva, ako društvo menja pravnu formu u akcionarsko društvo,
- odluka kojom se imenuju članovi organa društva,
- dokumentacija propisana za osnivanje date forme društva,
- dokaz o uplati naknade za promenu podataka.

Izuzetak od opisanog postupka predstavlja promena pravne forme usled prodaje stečajnog dužnika kao pravnog lica, u kom slučaju se ne primenjuju odredbe Zakona kojima je predviđena obavezna objava predloga odluke o promeni pravne forme, odnosno ovaj slučaj predstavlja izuzetak u kom se promena pravne forme može registrovati u jednom koraku.

Dodatno, ako društvo menja pravnu formu i postaje javno akcionarsko društvo ili prestaje da to bude, primenjuju se i odredbe zakona kojim se uredjuje tržište kapitala koje se odnose na sticanje, odnosno prestanak svojstva javnog društva. Ovakva odredba upućuje na primenu odredbi članova 70. i 123. Zakona o tržištu kapitala („Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 31/2011, 112/2015 i 108/2016).

U skladu sa navedenim procedura je sledeća:

- 1) javno akcionarsko društvo donosi predlog odluke o promeni pravne forme i odluku o povlačenju akcija sa regulisanog tržišta, odnosno multilateralne trgovačke platforme;
- 2) obe navedene odluke potrebno je dostaviti APR-u radi registracije odnosno objave. Odluke se mogu podnositi za registraciju istovremeno ili odvojeno, uz obavezu poštovanja zakonskih rokova u pogledu vremena donošenja odluka;
- 3) zatim se Odluka o povlačenju akcija sa regulisanog tržišta, odnosno

multilateralne trgovačke platforme zajedno sa rešenjem Registratora o registraciji predmetne odluke u APR i ostalom propisanom dokumentacijom dostavlja Beogradskoj berzi radi donošenja rešenja o isključenju akcija izdavaoca sa regulisanog tržišta, odnosno multilateralne trgovačke platforme;

- 4) nakon dobijanja rešenja Beogradske berze, potrebno je obratiti se Komisiji za hartije od vrednosti radi brisanja izdavaoca iz Registra javnih društava;
- 5) tek nakon dobijanja ovog akta Komisije i pribavljanja ostale dokumentacije potrebne za registraciju promene pravne forme, APR-u se može podneti registraciona prijava za promenu pravne forme, pri čemu se rešenje Komisije o brisanju društva iz Registra javnih društava dostavlja APR-u uz ostalu dokumentaciju (u originalu ili overenoj kopiji).

Pravne posledice promene pravne forme društva nastupaju danom registracije te promene u skladu sa Zakonom o postupku registracije u Agenciji za privredne registre.

S tim u vezi, kao ilustrativan praktičan primer navodimo dilemu koja se javila u sudskoj praksi, a tiče se pitanja da li sud u izreci presude treba da navede stranku sa novim poslovnim imenom u situaciji kada

parnična stranka promeni pravnu formu pre zaključenja glavne rasprave, ali o tome obavesti sud posle zaključenja glavne rasprave, a pre izrade pisanog otpravka presude.

„Članom 22. stav 2. Zakona o privrednim društvima je predviđeno da poslovno ime obavezno sadrži naziv, pravnu formu i mesto u kome je sedište društva. Članom 8. Zakona o privrednim društvima je predviđeno da pravne forme društva su ortačko društvo, komanditno društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću i akcionarsko društvo. Poslovno ime je širi pojam od pravne forme i između ostalog pored naziva i mesta u kome je sedište društva obuhvata pravnu formu, a koja je regulisana članom 8. Zakona o privrednim društvima. Članom 478. stav 2. Zakona o privrednim društvima je predviđeno da promena pravne forme društva ne utiče na pravni subjektivitet tog društva.”¹

Promenom pravne forme društva nastupaju sledeće pravne posledice:

- 1) udeli članova u društvu pretvaraju se u akcije ili obratno, odnosno udeli jedne pravne forme društva se pretvaraju u udele druge pravne

¹ Odgovori na pitanja privrednih sudova koji su utvrđeni na sednici Odeljenja za privredne sporove Privrednog apelacionog suda održanoj dana 7.11.2016. i 8.11.2016. godine i na sednici Odeljenja za privredne prestupe održanoj dana 10.11.2016. godine - Sudska praksa privrednih sudova - Bilten br. 4/2016, Parnični postupak – Pitanje broj 13 (Zakon o privrednim društvima)

- forme društva, u zavisnosti od konkretne promene pravne forme;
- 2) zakonitim imaocima zamenljivih obveznica i varanata, odnosno drugih hartija od vrednosti sa posebnim pravima, osim akcija, obezbeđuju se najmanje ista posebna prava nakon promene pravne forme, osim ako je odlukom o izdavanju tih hartija od vrednosti drugačije određeno ili ako je drugačije ugovoreno sa njihovim imaocima;
 - 3) ortaci i komplementari koji su promenom pravne forme postali članovi društva koji su ograničeno odgovorni ostaju solidarno odgovorni sa društvom za obaveze društva nastale do registracije promene pravne forme u skladu sa zakonom o registraciji.

Poreski aspekti promene pravne forme

Kao što smo već istakli, promena pravne forme društva ne utiče na pravni subjektivitet tog društva, što u praksi znači da društvo ne menja poreski identifikacioni broj koji mu je dodeljen prilikom osnivanja. Sa poreskog aspekta privredno društvo koje je promenilo pravnu formu ima neprekinut kontinuitet.

U tom kontekstu je i doneto mišljenje Ministarstva finansija o mogućnosti nastavka korišćenja prava na olakšice za novozaposlena lica u slučaju promene

pravne forme privrednog društva, u kom je zaključeno da *u slučaju promene pravne forme privrednog društva poslodavac (privredno društvo) ima pravo da nastavi korišćenje olakšica za slučaj zasnivanja radnog odnosa sa novozaposlenim licima, koje je koristio pre promene pravne forme privrednog društva.*

„Odredbom člana 21v stav 1. Zakona o porezu na dohodak građana („Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 24/2001, 80/2002, 80/2002, 135/2004, 62/2006, 65/2006, 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011, 7/2012, 93/2012, 114/2012, 8/2013, 47/2013, 48/2013, 108/2013, 6/2014, 57/2014, 68/2014, 5/2015 i 112/2015) (u daljem tekstu: ZPDG) propisano je da poslodavac - pravno lice, odnosno preduzetnik koji zaposli novo lice ima pravo na povraćaj dela plaćenog poreza na zaradu za novozaposleno lice, isplaćenu zaključno sa 31.12.2017. godine, pri čemu se preduzetnikom smatra lice koje je upisano u registar kod nadležnog organa, odnosno organizacije.

Novozaposlenim licem iz stava 1. ovog člana ZPDG smatra se lice sa kojim je poslodavac zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi, koje je prijavio na obavezno socijalno osiguranje u Centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja i koje je pre zasnivanja radnog odnosa kod Nacionalne službe za zapošljavanje bilo bez prekida prijavljeno kao nezaposleno najmanje šest meseci, a

lice koje se smatra pripravnikom najmanje tri meseca.

Olakšice za zapošljavanje novih lica propisane su i članom 21d ZPDG, kao i čl. 45. i 45v Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 7/2012, 8/2013, 47/2013, 108/2013, 6/2014, 57/2014, 68/2014, 5/2015 i 112/2015) (u daljem tekstu: ZDOSO).

Pravne forme privrednog društva, saglasno odredbama člana 8. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 i 5/2015) su:

- 1) ortačko društvo;
- 2) komanditno društvo;
- 3) društvo s ograničenom odgovornošću;
- 4) akcionarsko društvo.

Odredbom člana 92. stav 1. Zakona o privrednim društvima propisano je da preduzetnik može doneti odluku o nastavku obavljanja delatnosti u formi privrednog društva, pri čemu se shodno primenjuju odredbe ovog zakona o osnivanju date forme društva. Na osnovu odluke iz stava 1. tog člana zakona vrši se istovremeno brisanje preduzetnika iz registra privrednih subjekata i registracija osnivanja privrednog društva koje preuzima sva prava i obaveze preduzetnika nastale iz poslovanja do

trenutka osnivanja tog privrednog društva (član 92. stav 3. Zakona o privrednim društvima).

Saglasno odredbama člana 478. st. 1. i 2. Zakona o privrednim društvima, promenom pravne forme društvo prelazi iz jedne pravne forme u drugu pravnu formu u skladu sa ovim zakonom, a promena pravne forme društva ne utiče na pravni subjektivitet tog društva. Na promenu pravne forme društva primenjuju se shodno odredbe ovog zakona o osnivanju date forme društva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno (stav 3. tog člana zakona).

Saglasno navedenim odredbama, kada se vrši brisanje preduzetnika iz registra privrednih subjekata, poslodavac (preduzetnik) gubi pravo na oslobadjanje od plaćanja dela poreza na dohodak građana i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje koje bi inače platio da nije koristio olakšicu za slučaj zasnivanja radnog odnosa sa novozaposlenim licima.

Medjutim, u slučaju promene pravne forme privrednog društva, s obzirom da saglasno Zakonu o privrednim društvima promena pravne forme društva ne utiče na pravni subjektivitet tog društva, smatramo da poslodavac (privredno društvo) ima pravo da nastavi korišćenje oslobadjanje od plaćanja dela poreza na dohodak građana i doprinosa

za socijalno osiguranje koje je koristio pre promene pravne forme privrednog društva.”²

Dodatno, u svrhu razmatranja poreskih aspekata promena pravne forme privrednih društava važno je istaći da kod promene pravne forme privrednog društva ne dolazi do prenosa prava raspolaganja na imovini tog društva, odnosno nema nikakvog prometa, s obzirom da se radi o istom licu koje samo menja pravnu formu.

U tom smislu, na ovom mestu ističemo da je članom 2. stav 2. Pravilnika o utvrđivanju prenosa celokupne ili dela imovine, sa ili bez naknade, ili kao ulog, kod kojeg se smatra da promet dobara i usluga nije izvršen („Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 118/2012) propisano da se *promena pravne forme privrednog društva, u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva, ne smatra prenosom celokupne imovine u smislu odredbe člana 6. stav 1. tačka 1) Zakona o porezu na dodatu vrednost* („Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007 i 93/2012), kojom je propisano da se smatra da promet dobara i usluga, u smislu Zakona o porezu na dodatu vrednost, nije izvršen kod prenosa celokupne ili dela imovine, sa ili bez naknade, ili kao ulog, ako je sticalac poreski obveznik ili tim prenosom postane poreski obveznik i ako produži da obavlja istu delatnost. Ovakvom odredbom otklonjena je svaka eventualna nedoumica

² Mišljenje Ministarstva finansija, br. 011-00-142/2016-04 od 21.9.2016. godine

do koje bi moglo doći u povezanom poreskom postupku.

Zaključak

Promena pravne forme podrazumeva pretvaranje postojeće pravne forme privrednog društva u novu pravnu formu propisanu Zakonom o privrednim društvima. To omogućava društvu da prilagodi svoju strukturu novim potrebama. Ovo je vrsta promene u kojoj ne dolazi do prenosa imovine i u kojoj učestvuje samo jedno pravno lice.

Dakle, postojeći privredni subjekt ne mora se likvidirati i potom osnovati novi, već privredni subjekt jednostavno biva transformisan iz jedne pravne forme u drugu izabranu. Iz ovoga sledi da promena pravne forme društva ne utiče na pravni subjektivitet tog društva, što u praksi znači da društvo ne menja matični broj, čime je omogućen kontinuitet u njegovom poslovanju.

Odluka o promeni pravne forme predstavlja pravni osnov promene pravne forme, dok je sâm upis promene pravne forme u Registar privrednih subjekata APR-a način nastupanja promene pravne forme. Registracija promene pravne forme ima konstitutivno dejstvo i posledice promene pravne forme nastaju tek od tog momenta. Dakle, jedini merodavan datum sa aspekta pitanja kada je nastupila promena pravne

forme jeste onaj kada je doneto rešenje
APR-a o registraciji promene.

Igor Živkovski LLM, advokat

igor.zivkovski@zslaw.rs

**Živković Samardžić, Corporate and M&A
Senior Associate**

Ovaj članak originalno je objavljen u
časopisu “Advokatska kancelarija”, u
broju za septembar 2017. godine.